

Căutând să definească esența artei actoricești, el s-a folosit de cuvântul „patos”, explicându-l ca noțiune filozofică, ca fiind acea capacitate psihică a ființei umane de a trăi, cu toată intensitatea, un sentiment, concentrându-și diversitatea interioară într-un efect. Poți fi „patetic” în bucurie, în durere, în revoltă, în extaz, în disperare sau în beatitudine, gradul de patetism fiind măsurat prin forța cu care se angajează trăirea acestor sentimente.

Orice om are sentimente, dar nu oricine știe să le trăiască profund; or, arta actorului presupune tocmai această știință, precum și știința de a exterioriza trăirea. Spectatorul are plăcerea, urmărind jocul actorului, de a-și vedea „trăite” propriile sentimente.

Având avantajul și bucuria de a lucra, un timp, la catedra de actorie a secției române a Institutului de teatru „Szentgyörgyi István” din Tirgu Mureș, am căutat să cultiv adevărat, cinstea sentimentului scenic. Am constatat că lucrul acesta e mult mai ușor de obținut de la studenții-actori — nealterați, încă, de rutina meseriei — decît de la colegii de breaslă. Această nouă experiență, a Institutului, m-a ajutat să-mi ascut exigența și autocontrolul, față de modul în care sînt datoare să studiez, după orele de repetiții în teatru, acasă, rolul sau versurile încredințate.

Caut să lupt cu o modă care și-a făcut de cap mult timp, la noi, în teatre — moda „interiorizării”. Modă, spun, pentru că metoda a fost greșit înțeleasă de mulți regizori și, automat, de către actori. Mai clar spus, dacă, inițial, în indicațiile regizorale de joc interiorizat au existat intenții bune, aplicarea nediferențiată și neasimilată a acestei indicații a dus la o restrîngere a mijloacelor de expresie ale actorului, interzicîndu-i, de prea multe ori, izbucnirea, limitîndu-l la un joc inhibat, închis, metoda ducînd la un manierism fără orizont.

Un actor poate juca interiorizat, chiar cînd urlă, sau poate fi exterior, chiar vorbind în șoaptă. Metoda interiorizării, greșit înțeleasă, a redus jocul actorului la o vorbire inteligibilă, des înțilnită la mulți colegi de breaslă, și la un simulacru de atmosferă.

Prin aceste gînduri mi-am exprimat crezul în profesie, m-am definit ca actriță; chiar dacă tînul ușor didactic supără, n-am făcut-o, însă, cu rea intenție, ci cu dorința de a obține adeziunea cit mai multor colegi.

Închei cu exemplul unor mari actori, ca Laurence Olivier, Peter O'Toole, Nikolai Cerkasov, Aleksei Batalov, Vera Marețkaia, Bette Davis, Simone Signoret etc., care ne fascinează prin patosul lor fără seamăn, eroii jucați de ei fiind moderni, indiferent de epoca în care opera a fost scrisă.

„Rampă”, acum 50 de ani decembrie 1928

Maria Ventura, societară a Comediei Franceze, sosește în București. „Rampă”, bine informată, anunță că marea artistă vine să înființeze „Teatrul Ventura” ● Teatrul Național din București are un nou director, pe Liviu Rebreanu. Decanul scenei românești, C. I. Notara, precizează în discursul omagial: „Dumneavoastră sînteți o veche cunoștință a Teatrului Național. Ați intrat de mult în tainele lui, pentru că de mult ați început să-i slujiți interesele, fie prin însemnările critice ce zilnic ați consemnat prin ziare, fie prin contactul direct cu scena, ca autor dramatic” ● George Enescu concertează la Ateneu ● Nestoronicul Puțu Iancovescu descrie încă un teatru (al patrulea!), în fosta sală de gimnastică a societății

„Tir”. Are în trupă pe Marietta Sadova, Mișu Fotino, Ștefan Dem, Nuți Stănescu și... alții. Va juca, în deschidere, Cocoșii și găinile de Tristan Bernard. Cit va ține noul teatru? ● Deși Marioara Voiculescu joacă un rol principal, fiind secondată de Pop Marțian, Maria Mohor, I. Manu, piesa lui C. Rileș, Papagalii, înregistrează o cădere, pe care, însă, Teatrul Național o uită repede, schimbînd așful cu reprezentări de rezistență ● Tânase și-a instalat trupa la Teatrul Eforiei și joacă în fiecare seară cu casa închisă. Invidioasă, „Alhambra” repetă febril o nouă comedie muzicală, cu Tanti Cutava-Barozzi, Elena Zamora, Gogu Chamel... ● Trabucul și fularule colorate ale lui Ion Minulescu se văd iarăși în sălile de repetiție ale Na-

tionalului. Se repetă Aman-tul anonim, cu Bălădăeanu, Marioara Voiculescu, I. Fin-teșteanu, I. Morțun... Nenea Minu e fericit, Dramaturgia e noua sa pasiune ● Întors din turneu, Niculescu-Basu reapare pe scena Operei, în Povestirile lui Hoffmann ● Ștefan Zweig riscă să afirme că „Ibsen s-a demodat”. „Rampă” protestează amabil ● Sică Alexandrescu propune dramaturgului A. de Herz să apară în propria sa piesă, citită actorilor „Teatrului Mic”. Printre rîndurile articolului, numai zîmbete colegiale... ● O fabrică engleză de „plăci gramofonice” va înregistra mari artiști români — C. I. Notara, Ar. Demetriade, N. So-reanu ● A murit N. Leonard. Orbitoarea stea a teatrului liric românesc s-a stins. Numărul celor care aduc un ultim omagiu este impresionant. De prisos să se arate că toată suflarea teatrului l-a condus pe ultimul drum.

I. N.